

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 11 czerwca 2021 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy o kołach gospodyń wiejskich

(druk nr 417)

I. Cel i przedmiot ustawy

Głównym celem ustawy jest doprecyzowanie przepisów ustawy o kołach gospodyń wiejskich, zapewnienie kompleksowej regulacji spraw związanych z tworzeniem, organizacją, funkcjonowaniem i likwidacją kół gospodyń wiejskich oraz zmiana przepisów określających przekazywanie pomocy finansowej z budżetu państwa kołom gospodyń wiejskich.

Ustawa:

- 1) przenosi kompetencje w zakresie pomocy finansowej udzielanej kołom gospodyń wiejskich na realizację zadań, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o kołach gospodyń wiejskich, od ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego do ministra właściwego do spraw rozwoju wsi;
- 2) doprecyzowuje:
 - a) zasady, jakim podlegają koła gospodyń wiejskich, które uzyskały osobowość prawną przed wpisem do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich, wyłączając stosowanie wobec nich art. 6 ust. 2 zmienianej ustawy; wpis do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich koła gospodyń wiejskich, które już posiada osobowość prawną, nie będzie skutkowało uzyskaniem osobowości prawnej,
 - b) przepisy dotyczące reprezentacji koła gospodyń wiejskich przed jego wpisem do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich; dodano przepisy, które uwzględniają te koła, które przed złożeniem wniosku o wpis do Krajowego

Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich miały wybrany zarząd, natomiast w przypadku kół gospodyń wiejskich, które w chwili składania wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich nie posiadają wybranych organów – określono termin na dokonanie tego wyboru w okresie 3 miesięcy od dnia rejestracji,

- c) przepisy dotyczące terminu zgłaszania przez koła gospodyń wiejskich zmian danych wskazanych we wniosku o wpis koła do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich; termin ten określono na okres 30 dni od dnia wystąpienia zmian,
 - d) przepisy w zakresie udostępnienia informacji z Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich, wyłączając jawność niektórych danych dotyczących członków kół gospodyń wiejskich – numeru ewidencyjnego powszechnego elektronicznego systemu ewidencji ludności (PESEL) oraz miejsca stałego zamieszkania,
 - e) zasady postępowania likwidacyjnego koła gospodyń wiejskich,
 - f) sprawy związane ze wskazaniem właściwości sądu do rozstrzygania spraw w przedmiocie likwidacji kół gospodyń wiejskich; w art. 27b ust. 4 zmienianej ustawy określono, że sądem tym jest sąd właściwy ze względu na siedzibę koła;
- 3) rozstrzyga, że do postępowań określonych w art. 27 ust. 3 i 5, art. 27a ust. 2 oraz art. 27b ust. 4 ustawy o kołach gospodyń wiejskich stosuje się przepisy ustawy – Kodeks postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym;
- 4) wprowadza ogólne zasady przyznawania pomocy finansowej kołom gospodyń wiejskich, której źródłem są dotacje celowe udzielane przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
- 5) wprowadza możliwość składania przez koła gospodyń wiejskich drogą elektroniczną wniosków o wpis do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich oraz wniosków o przyznanie pomocy finansowej – za pomocą formularza udostępnionego na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Proponowane art. 2–6 ustawy zawierają przepisy przejściowe, natomiast art. 7 określa termin wejścia w życie ustawy, ustalony na 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów art. 1 pkt 12, w zakresie dodawanego art. 23b ustawy o kołach gospodyń wiejskich, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy wpłynął do Sejmu jako przedłożenie rządowe w dniu 19 maja 2021 r. (druk sejmowy nr 1203). W tym samym dniu projekt ustawy został skierowany do pierwszego czytania do Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi, po rozpatrzeniu projektu ustawy na posiedzeniu w dniu 20 maja 2021 r., przyjęła projekt i wniosła o jego uchwalenie przez Sejm w brzmieniu zaproponowanym w sprawozdaniu (druk sejmowy nr 1205).

Drugie czytanie projektu ustawy odbyło się na 30. posiedzeniu Sejmu w dniu 21 maja 2021 r.

Sejm uchwalił ustawę w brzmieniu zaproponowanym przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi na 30. posiedzeniu w dniu 28 maja 2021 r. Za jej przyjęciem głosowało 439 posłów, przy 1 głosie wstrzymującym się i 11 głosach przeciw.

III. Uwagi szczegółowe

1. Art. 1 pkt 1 lit. a – wątpliwości budzi proponowany w art. 1 pkt 1 lit. a zakres zmiany art. 3 ust. 5 ustawy o kołach gospodyń wiejskich (ustawy KGW).

Po pierwsze, proponowana zmiana polega na uwzględnieniu w art. 3 ust. 5 odesłania do przepisów art. 23b, rozstrzygając, że do związku kół gospodyń wiejskich stosuje się odpowiednio przepisy art. 23b. Przepisy art. 23b przewidują możliwość złożenia w postaci elektronicznej dwóch wniosków – wniosku o wpis koła gospodyń wiejskich do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich oraz wniosku o przyznanie pomocy finansowej, o której mowa w dodawanym art. 23a ustawy KGW. Oznacza to, że art. 23b będzie miał zastosowanie do związku kół gospodyń wiejskich tylko w zakresie jednego z ww. wniosków – wniosku o wpis koła gospodyń wiejskich do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich. Art. 3 ust. 5 nie przewiduje bowiem stosowania do związku kół gospodyń wiejskich przepisów materialnych dodawanego art. 23a ustawy KGW stanowiących podstawę do ubiegania się o pomoc finansową z budżetu państwa i przyznania tej pomocy (tak jak przewiduje stosowanie przepisów art. 6 oraz art. 8 ust. 1 i 3 dotyczących wpisu koła gospodyń wiejskich do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich). Tym czasem z informacji przedstawionych w uzasadnieniu do projektu ustawy (str. 4) wynika, że intencją ustawodawcy jest, aby związek kół gospodyń wiejskich był również uprawniony do otrzymania pomocy finansowej

określonej w ww. art. 23a, cyt.: „Do ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich wprowadzono art. 23b (art. 1 pkt 11 projektu ustawy), który będzie umożliwiał kołom gospodyń wiejskich **i ich związkom składanie drogą elektroniczną wniosków o wpis do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich oraz wniosków o przyznanie pomocy finansowej** – za pomocą formularza udostępnionego na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.”. Wyjaśnienia wymaga więc, czy intencją projektodawcy jest, aby związek kół gospodyń wiejskich był uprawniony również do uzyskania pomocy finansowej, o której mowa w art. 23a. Jeżeli tak, to art. 3 ust. 5 powinien uwzględniać odwołanie do art. 23a.

Po drugie, art. 3 ust. 5 stanowi obecnie, że do związku kół gospodyń wiejskich stosuje się odpowiednio m.in. **art. 11** ustawy KGW, cyt.: „W sprawach nieuregulowanych w art. 3 ust. 1–4 do związku kół gospodyń wiejskich stosuje się odpowiednio przepisy art. 4 ust. 6, art. 5 ust. 2 i 3, art. 6, art. 7, art. 8 ust. 1 i 3, art. 9–11 (...)”. Należy więc zaznaczyć, że z dniem wejścia w życie opiniowanej ustawy przepisy art. 11 nie będą mogły być stosowane do związku kół gospodyń wiejskich, ponieważ artykuł ten jest uchylany w art. 1 pkt 8. W związku z tym zmianę art. 3 ust. 5 należy rozszerzyć o skreślenie w nim odesłania do art. 11.

Ponadto, zgodnie z art. 7 opiniowanej ustawy zmiana art. 3 ust. 5 wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, natomiast dodawany art. 23b z dniem 1 stycznia 2023 r. Oznacza to, że zmiana art. 3 ust. 5 w zakresie dodawanego art. 23b, mimo że wejdzie w życie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy, nie będzie miała zastosowania do dnia 1 stycznia 2023 r. Proponuje się więc, aby zmiana art. 3 ust. 5 w omawianym zakresie wchodziła w życie w tym samym dniu co art. 23b.

Propozycja poprawek:

w art. 1 w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) we wprowadzeniu do wyliczenia:

- wyrazy „art. 9–11” zastępuje się wyrazami „art. 9–10a”,
- przed wyrazami „art. 25” dodaje się wyrazy „art. 23b,”,

albo – w przypadku gdy związek kół gospodyń wiejskich miałby być uprawniony do uzyskania pomocy finansowej, o której mowa w art. 23a:

w art. 1 w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) we wprowadzeniu do wyliczenia:

- wyrazy „art. 9–11, art.12–21” zastępuje się wyrazami „art. 9–10a, art. 12–21, art. 23a”,
- przed wyrazami „art. 25” dodaje się wyrazy „art. 23b, ”, ”;

w art. 7 wyrazy „art. 1 pkt 12” zastępuje się wyrazami „art. 1 pkt 1 lit. a tiret drugie i pkt 12”.

2. Art. 1 pkt 2 – opiniowana ustawa dodaje do art. 6 ustawy KGW nowy ust. 3 stanowiący, że do koła gospodyń wiejskich, które **już posiada osobowość prawną**, nie stosuje się przepisu ust. 2 tego artykułu (tj. przepisu rozstrzygającego, że koło gospodyń wiejskich nabywa osobowość prawną z chwilą dokonania wpisu do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich). Z uzasadnienia do projektu ustawy (str. 2 akapit drugi) wynika, że zmiana ta jest podyktowana faktem ubiegania się o wpis do wskazanego wyżej rejestru nie tylko nowo powstających kół, ale również organizacji, których działalność jest tożsama z działalnością kół gospodyń wiejskich i które uzyskały osobowość prawną na podstawie odrębnych przepisów (np. stowarzyszeń), a proponowany w art. 6 ust. 3 reguluje tryb wpisu tych podmiotów do tego rejestru. Należy więc zaznaczyć, że zarówno proponowana regulacja, jaki i dotyczące jej wyjaśnienia zamieszczone w uzasadnieniu do projektu ustawy budzą zasadnicze wątpliwości co do relacji i zgodności z pozostałymi przepisami zmienianej ustawy określającymi zasady zakładania kół gospodyń wiejskich. Mianowicie art. 5 ust. 1 ustawy KGW określa, że z inicjatywą założenia koła gospodyń wiejskich może wystąpić co najmniej **10 osób, o których mowa w art. 4 ust. 3 (osoby, które ukończyły 18 lat)**, których miejscem zamieszkania jest wieś będąca terenem działalności koła, sołectwo położone w granicach administracyjnych miasta albo miasto do 5000 mieszkańców oraz, że **osoby te** uchwalają statut koła gospodyń wiejskich i wybierają komitet założycielski. Z przepisu tego jednoznacznie wynika, że z inicjatywą założenia koła gospodyń wiejskich mogą wystąpić **wyłącznie osoby fizyczne**. Potwierdzają to regulacje innych przepisów zmienianej ustawy, np. art. 8 ust. 2 pkt 1 odnoszący się do zamieszczanej we wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich listy założycieli koła z podaniem ich **imion i nazwisk oraz miejsca zamieszkania**. Jednocześnie przepisy materialne, zarówno obowiązujące, jak i proponowane, zmienianej ustawy nie przewidują, aby inicjatywa taka przysługiwała również podmiotom o innym bycie prawnym (osobom prawnym, jednostkom organizacyjnym niebędącym osobami

prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną). Ponadto z art. 6 ust. 2 ustawy KGW wynika, że utworzone przez osoby fizyczne (określone w art. 5 ust. 1) koło gospodyń wiejskich z chwilą dokonania wpisu do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich nabywa osobowość prawną, co oznacza brak możliwości posiadania tej osobowości przez to koło przed uzyskaniem wpisu do ww. rejestru. Reasumując, jeżeli inicjatywa zakładania kół gospodyń wiejskich miałaby przysługiwać również innym podmiotom niż osoby fizyczne określone w art. 5 ust. 1, to ustawa KGW powinna to jednoznacznie określać, analogicznie do rozwiązania przewidzianego we wskazanym art. 5 ust. 1, w tym wymagania, jakie podmioty te powinny spełniać. Sama regulacja art. 6 ust. 3, jak wskazano wyżej, wydaje się w tym przypadku niewystarczająca. Analogiczne wątpliwości dotyczą proponowanego w art. 1 pkt 3 ustawy przepisu art. 7 ust. 5 ustawy KGW.

3. Art. 1 pkt 12 – treść proponowanego pkt 2 w art. 23b ust. 3 ustawy KGW, określającego postać, w jakiej składane są dokumenty dołączane do wniosku o wpis koła gospodyń wiejskich do Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich oraz wniosku o przyznanie pomocy finansowej, jest niespójna z treścią wprowadzenia do wyliczenia ust. 3. Wprowadzenie do wyliczenia w ust. 3 stanowi, że wyszczególnione w pkt 1 i 2 tego ustępu dokumenty „składa się w postaci elektronicznej”. Mimo tego pkt 2 ponownie powtarza to, co wynika już z wprowadzenia do wyliczenia – że objęte jego zakresem regulacji dokumenty są składane w postaci elektronicznej, cyt.: „Dokumenty dołączone do wniosku (...) **składa się w postaci elektronicznej:**

„(...)”

- 2) w przypadku dokumentów innych niż określone w pkt 1 – te dokumenty **w postaci elektronicznej**, utworzone w postaci formularza (...)”.

W związku z tym w pkt 2 proponuje się skreślić wyrazy „w postaci elektronicznej”. Jeżeli natomiast intencją projektodawcy jest, aby pkt 2 nie odnosił się do „złożenia” dokumentu w postaci elektronicznej, tylko do innej czynności dotyczącej postaci elektronicznej dokumentu (np. „sporządzenia”, jak ma to miejsce w przypadku art. 23b ust. 3 pkt 1 lit. a), propozycja poprawki będzie możliwa po przedstawieniu wyjaśnień przez przedstawiciela Rządu.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 12, w art. 23b w ust. 3 w pkt 2 skreśla się wyrazy „w postaci elektronicznej,”.

4. Art. 1 pkt 14 lit. a – proponowany przepis art. 25 ust. 1 zdanie drugie ustawy KGW stanowi, że nadzór nad działalnością kół gospodyń wiejskich jest sprawowany wyłącznie w **zakresie zgodności** działania tych kół z przepisami ustawy **oraz przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie**. Z brzmienia tego przepisu wynika więc, że nadzór nad działalnością kół gospodyń wiejskich jest prowadzony m.in. w zakresie zgodności przepisów wykonawczych wydanych na podstawie zmienianej ustawy. Wydaje się jednak, że przepis ten powinien odnosić się do nadzoru w zakresie zgodności działania kół gospodyń wiejskich **z przepisami wykonawczymi wydanymi na podstawie ustawy**, a nie zgodności samych przepisów wykonawczych, jako takich. Ponadto, uwzględniając przyjętą praktykę legislacyjną w zakresie odwoływania się w przepisach materialnych ustawy do aktów wykonawczych (rozporządzeń), proponuje się, aby omawiany przepis odwoływał się do przepisów wydanych na podstawie ustawy, z pominięciem przymiotnika „wykonawczych”.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 14 w lit. a, w zdaniu drugim wyrazy „przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie” zastępuje się wyrazami „przepisami wydanymi na jej podstawie”.

5. Art. 1 pkt 17 lit. b – proponowany art. 27b ust. 4 ustawy KGW stanowi, że „Jeżeli likwidacja koła gospodyń wiejskich nie zostanie zakończona w terminie roku od dnia jej zarządzenia, likwidatorzy przedstawiają **przyczyny** dyrektorowi oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (...), który występuje do sądu (...) o przedłużenie terminu likwidacji lub o zarządzenie zmiany likwidatorów.”. Przepis ten nie określa więc jakie przyczyny (czego dotyczące) przedstawiają likwidatorzy. Omawiany przepis proponuje się więc doprecyzować przez określenie przedmiotu wskazanych w nim przyczyn. Kontekst proponowanego przepisu wskazuje, że jest nim niezakończenie likwidacji koła gospodyń wiejskich w terminie, co potwierdza brzmienie obowiązującego obecnie art. 27b ust. 4 (wskazującego na przyczyny **opóźnienia** likwidacji).

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 17 w lit. b, w ust. 4 po wyrazie „przyczyny” dodaje się wyrazy „niezakończenia likwidacji”.

Sławomir Szczepański

Główny legislator